

POSTANOWIENIE

Dnia 17 lutego 2017 r.

Sąd Rejonowy w Wałbrzychu, VIII Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący : SSR Magdalena Szymańska – Demska

Protokolant : st. sekr. sąd. Aneta Szewczak

po rozpoznaniu w dniu 17 lutego 2017 r. na rozprawie sprawy

z wniosku **P. P. (1)**

przy udziale **L. P., M. P. (1), K. P. (1), A. C. (zd. P.), K. W., M. W., M. P. (2) i K. P. (2)**

o stwierdzenie nabycia spadku

stwierdza, że spadek po M. P. (3), zmarłym w dniu 12 grudnia 2015 r. w W., ostatnio stale zamieszkałym w W.

nabył na podstawie testamentu notarialnego z dnia 07 stycznia 2009 r. Rep. A Nr 91/2009 wnuk P. P. (1) (syn L. i P.) w całości .

UZASADNIENIE

Wnioskodawca P. P. (1) wniósł o stwierdzenie nabycia spadku po M. P. (3) zmarłym w dniu 12 grudnia 2015 r. ostatnio stale zamieszkałym

w W.. Podał, że zmarły był wdowcem i jako spadkobierców ustawowych pozostawił L. P. oraz M. P. (1). Spadkodawca sporządził testament.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny :

M. P. (3) zmarł w W. 12 grudnia 2015 r.

Dowód : odpis skrócony aktu zgonu k. 4.

W dniu 02 marca 2004 r. w Kancelarii Notarialnej w W. M. P. (3) sporządził testament, zgodnie z treścią którego do całości spadku jaki po nim pozostanie powołuje swojego wnuka P. P. (1), syna L. i P., urodzonego dnia (...) zamieszkałego w W. przy ulicy (...) i zobowiązuje spadkobiercę testamentowego do urządzenia pochówku zgodnie z miejscowym zwyczajem.

Dowód : testament notarialny z dnia 02.03.2004 r. rep. A nr 1066/2004 (oryginał zabezpieczony w kasie Sądu).

W dniu 07 stycznia 2009 r. w Kancelarii Notarialnej w W. M. P. (3) sporządził testament w którym oświadczył, że odwołuje swój testament sporządzony w formie aktu notarialnego dnia 02 marca 2004 r. repertorium A nr 1066/2004 w Kancelarii Notarialnej w W. przy ul. (...) przez notariuszem mgr A. S. (§ 1). Stawający M. P. (3) oświadczył, że do całości spadku, jaki po nim pozostanie powołuje swojego wnuka P. P. (1), syna L. i P., urodzonego (...), zamieszkałego w W. ul. (...) (§ 2). M. P. (3) oświadczył, że wydziedzicza swojego syna M. P. (1) syna M. i M., zamieszkałego W. przy ul. (...) ponieważ wielokrotnie został pobity, wielokrotnie dopuścił się rażącej obrazy czci i uporczywie nie dopełnia względem niego obowiązków rodzinnych (§ 3).

Dowód : testament notarialny z dnia 07.01.2009 r. rep. A nr 91/2009 (oryginał zabezpieczony w kasie Sądu).

M. P. (3) w chwili śmierci był wdowcem. Posiadał dwóch synów : M. P. (1) i L. P.. Innych dzieci nie posiadał. Żaden ze spadkobierców nie składał oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku, żaden ze spadkobierców nie został uznany za niegodnego dziedziczenia.

Dowód : zapewnienie spadkowe P. P. (1) k. 21v,

zapewnienie spadkowe L. P. k. 22,

częściowo zapewnienie spadkowe M. P. (1) k. 22,

odpis skrócony aktu urodzenia M. P. (1) k. 6,

odpis skrócony aktu urodzenia L. P. k. 7.

P. P. (1) jest synem L. i P. P. (3).

Dowód : odpis skrócony aktu urodzenia P. P. (1) k. 5.

Sąd zważył co następuje :

Stan faktyczny został ustalony przez Sąd Rejonowy na podstawie przedstawionych aktów notarialnych, aktów stanu cywilnego, jak również zapewnieniu spadkowym uczestników postępowania.

Zgodnie z brzmieniem art. 926 § 1 i § 2 k.c. powołanie do spadku wynika z ustawy albo z testamentu. Dziedziczenie ustawowe co do całości następuje wtedy, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy albo gdy żadna z osób, które powołał nie chce lub nie może być spadkobiercą. Na podstawie z kolei art. 941 k.c. rozrządzić majątkiem na wypadek śmierci można jedynie przez testament. Testament może być sporządzony w formie aktu notarialnego (art. 950 k.c.).

Spadkodawca pozostawił dwa testamenty notarialne. W każdym z nich do dziedziczenia powołał swojego wnuka – wnioskodawcę P. P. (1) syna L. i P.. Pierwszy testament pochodzi z 2004 r. Kolejny został sporządzony w 2009r.

Stosownie do brzmienia art. 946 k.c. odwołanie testamentu może nastąpić bądź w ten sposób, że spadkodawca sporządzi nowy testament, bądź też w ten sposób, że w zamiarze odwołania testament zniszczy bądź wreszcie w ten sposób, że dokona w testamencie zmian, z których wynika wola odwołania jego postanowień. Jeżeli spadkodawca sporządził nowy testament nie zaznaczając w nim, że poprzedni odwołuje, ulegają odwołaniu tylko te postanowienia poprzedniego testamentu, których nie można pogodzić z treścią nowego testamentu.

Treść testamentu notarialnego z 07 stycznia 2009 r. nie budzi wątpliwości – spadkodawca odwołał swój poprzedni testament z 02 marca 2004 r. a nadto wydziedziczył swojego syna M. P. (1). Jak wynika przeprowadzonego postępowania po 2009 r. M. P. (3) nie sporządził innego testamentu.

Na rozprawie w dniu 25 października 2016 r. M. P. (1) zakwestionował testament z 2009 r., w szczególności jego zastrzeżenia dotyczyły zapisu wydziedziczenia. Uczestnik postępowania podniósł również, że jego wątpliwości budzi stan zdrowia ojca w dacie sporządzenia testamentu – w tym czasie mógł być bowiem niepoczytalny.

Sąd uznał zarzuty M. P. (1) za nieudowodnione.

Przede wszystkim pierwszy testament M. P. (3) sporządził w 2004 r. i także w nim do dziedziczenia został powołany P. P. (1). Tym samym, zdaniem Sądu, bezsprzecznie ostatnią wolą spadkodawcy było ustanowienie swoim jedynym spadkobiercą wnuka. Jak wskazywał uczestnik postępowania ostatni raz widział się z ojcem 3 lata przed śmiercią, a zatem ok. 2012 r. Ewentualne problemy zdrowotne M. P. (3) w tym czasie, nie mogą rodzić wątpliwości co do jego poczytalności w 2004 r. i w 2009 r. , kiedy to sporządzone były testamenty. Ponadto każdy z dokumentów został sporządzony przed notariuszem, a zatem osobą zaufania publicznego.

Zgodnie z brzmieniem art. 670 k.p.c. sąd spadku bada z urzędu, kto jest spadkobiercą. W szczególności bada, czy spadkobierca pozostawił testament, oraz wzywa do złożenia testamentu osobę, co do której będzie uprawdopodobnione, że testament się u niej znajduje. Jeżeli testament zostanie złożony, sąd dokona jego otwarcia i ogłoszenia.

Powołany przepis oznacza, że sąd spadku nie jest związany treścią wniosku w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku, lecz jest obowiązany z urzędu ustalić, kto jest spadkobiercą. W szczególności sąd spadku obowiązany jest z urzędu ustalić, czy spadkodawca pozostawił testament. Jednakże jeżeli ustalą, że spadkodawca pozostawił testament, ale nie poweźmie wątpliwości, że jest on nieważny lub nieskuteczny, to nie jest obowiązany do przeprowadzania z urzędu dowodów celem potwierdzenia jego ważności i skuteczności lub stwierdzenia, że jest nieważny lub nieskuteczny. Uczestnik postępowania o stwierdzenie nabycia spadku może podnieść zarzut nieważności lub nieskuteczności testamentu. Jeżeli podniesie taki zarzut, ale nie wywoła on wątpliwości sądu co do ważności lub skuteczności testamentu sąd spadku także nie ma obowiązku z urzędu przeprowadzania dowodów na te okoliczności ani prowadzenia dochodzenia celem wykrycia istnienia takich dowodów. W takiej sytuacji mają zastosowanie ogólne zasady dowodowe (m.in. art. 323 k.p.c.). Na uczestniku postępowania, który podniósł zarzut, spoczywa ciężar udowodnienia jego prawdziwości (tak : Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 16 października 2002 r., IV CK 178/02, publ. OSNC 2004/2/25).

Sąd określi uczestnikowi postępowania dwutygodniowy termin do złożenia dokumentacji zdrowotnej spadkodawcy, który upłynął bezskutecznie. Mając zatem na uwadze fakt, iż testament został sporządzony przed notariuszem, a M. P. (1) nie udowodnił jakoby w tej dacie M. P. (3) znajdował się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli (art. 945 § 1 pkt 1 k.c.), stwierdzenie nabycia spadku nastąpiło na podstawie przedłożonego testamentu z dnia 07 stycznia 2009 r., zgodnie z którym jedynym spadkobiercą pozostaje wnuk P. P. (1).

Odnosząc się do kwestii wydziedziczenia, wskazać należy, że instytucję tę reguluje art. 1008 k.c., który stanowi, że spadkodawca może w testamencie pozbawić zstępnych, małżonka i rodziców zachowku (wydziedziczenie), jeżeli zachodzi jedna z przyczyn wskazanych w zamkniętym katalogu tego przepisu. Ocena czy istniały podstawy do wydziedziczenia, może być przedmiotem oceny Sądu w postępowaniu o zachowek, a nie w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku, w sytuacji gdy przesądzone zostało o ważności zapisu testamentowego. Spadkobierca bezpodstawnie wydziedziczony może bowiem dochodzić zachowku powołując się na bezzasadność wydziedziczenia, bądź też wystąpić z powództwem o ustalenie bezpodstawności wydziedziczenia. Dla obu postępowań właściwa jest zaś droga postępowania procesowego. Wydziedziczenie stanowi materialnoprawną przesłankę unicestwiającą roszczenie o zachowek, stąd w tym właśnie postępowaniu wnioskodawca może podważać skuteczność takiego zapisu (vide : wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 12 kwietnia 2013 r., I ACa 517/12, LEX nr 1311921, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 09 grudnia 1974 r., I CR 873/74, Lex nr 7628).

Dla porządku wyjaśnić też należy, że w toku postępowania Sąd na podstawie art. 510 § 2 k.p.c. wezwał zstępnych wnioskodawcy M. P. (1) do udziału w sprawie. Z uwagi na jego wydziedziczenie w testamencie osoby wezwane do udziału w sprawie były zainteresowane rozstrzygnięciem niniejszej sprawy.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie powołanych przepisów, Sąd Rejonowy orzekł jak w postanowieniu.